

C Companion

CLICK ON

Virginia Evans - Neil O'Sullivan

Express Publishing

egis

Companion

CLICK ON 3

Virginia Evans - Neil O'Sullivan

Contents

A. Click On 3 – Coursebook

Unit 1	Busy Days	5
Episode 1	- The Adventures of Huckleberry Finn – How It All Started	17
Unit 2	What a Story!	18
Episode 2	- The Adventures of Huckleberry Finn – How Huck Was Murdered	30
Unit 3	On the Move	31
Episode 3	- The Adventures of Huckleberry Finn – Jackson’s Island	43
Unit 4	Out and About	44
Episode 4	- The Adventures of Huckleberry Finn – Sarah Williams	55
Unit 5	Tasty Treats	56
Episode 5	- The Adventures of Huckleberry Finn – Down the Mississippi	69
Unit 6	All Work and no Play	70
Episode 6	- The Adventures of Huckleberry Finn – Travelling with Royalty	79
Unit 7	Nature’s Warning	80
Episode 7	- The Adventures of Huckleberry Finn – The Wilks Brothers	91
Unit 8	One Good Turn Deserves Another!	92
Episode 8	- The Adventures of Huckleberry Finn – Peter Wilks’ Funeral	103
Unit 9	A Healthy Mind in a Healthy Body	104
Episode 9	- The Adventures of Huckleberry Finn – Looking for Jim	113
Unit 10	Our Changing World	114
Episode 10	- The Adventures of Huckleberry Finn – A Happy End	123

B. Click On 3 – Workbook	125
C. Click On 3 Grammar	133
D. Index to the Vocabulary	139
E. Irregular Verbs	154
F. Key to Companion	157

Key to Phonetic Symbols - Wykaz symboli fonetycznych

Vowels - Samogłoski

1.	i:	as in bee	/bi:/	14.	ə	as in away	/əweɪ/
2.	ɪ	as in kit	/kɪt/	15.	əʳ	as in forget	/fəʳget/
3.	e	as in men	/men/	16.	eɪ	as in cage	/keɪdʒ/
4.	æ	as in cat	/kæt/	17.	oʊ	as in comb	/koʊm/
5.	ɑ:	as in calm	/kɑ:m/	18.	aɪ	as in hive	/haɪv/
6.	ɑ:ʳ	as in farm	/fɑ:ʳm/	19.	aɪəʳ	as in fire	/faɪəʳ/
7.	ɒ	as in dot	/dɒt/	20.	aʊ	as in cow	/kaʊ/
8.	ɔ:	as in law	/lɔ:/	21.	aʊəʳ	as in power	/paʊəʳ/
9.	ɔ:ʳ	as in more	/mɔ:ʳ/	22.	ɔɪ	as in coin	/kɔɪn/
10.	ʊ	as in put	/pʊt/	23.	ɪəʳ	as in here	/hɪəʳ/
11.	u:	as in too	/tu:/	24.	eəʳ	as in bear	/beəʳ/
12.	ʌ	as in cup	/kʌp/	25.	ʊəʳ	as in cure	/kjʊəʳ/
13.	ɜ:ʳ	as in turn	/tɜ:ʳn/	26.	i	as in happy	/hæpi/
				27.	u	as in factual	/fæktʃuəl/

Consonants - Spółgłoski

1.	p	as in pat	/pæt/	15.	ʃ	as in show	/ʃoʊ/
2.	b	as in bat	/bæt/	16.	ʒ	as in collision	/kəliʒən/
3.	t	as in time	/taɪm/	17.	h	as in help	/help/
4.	d	as in do	/du:/	18.	m	as in men	/men/
5.	k	as in come	/kʌm/	19.	n	as in new	/nju:/
6.	g	as in game	/geɪm/	20.	ən	as in button	/bʌtən/
7.	tʃ	as in choose	/tʃu:z/	21.	ŋ	as in king	/kɪŋ/
8.	dʒ	as in July	/dʒʊlaɪ/	22.	l	as in law	/lɔ:/
9.	f	as in four	/fɔ:ʳ/	23.	əl	as in handle	/hændəl/
10.	v	as in very	/veri/	24.	r	as in rat	/ræt/
11.	θ	as in thick	/θɪk/	25.	j	as in yellow	/jeləʊ/
12.	ð	as in them	/ðem/	26.	w	as in will	/wɪl/
13.	s	as in see	/si:/	27.	h _w	as in why	/h _w aɪ/
14.	z	as in zip	/zɪp/				

- Podkreślona jest samogłoska w sylabie, na którą pada akcent, np. **navigate** /nævigeɪt/
- Jeśli podkreślone są dwie sylaby, akcent na pierwszej z nich jest poboczny (słabszy), np. **navigation** /nævigeɪʃən/

Abbreviations - Wykaz skrótów

abbrev	=	abbreviation	(skrót)	phr v	=	phrasal verb	(czasownik złożony)
adj	=	adjective	(przymiotnik)	prep	=	preposition	(przyimek)
adv	=	adverb	(przysłówek)	pron	=	pronoun	(zaimek)
conj	=	conjunction	(spójnik)	pp	=	past participle	(imiesłów - forma czasownika używana w czasach Perfect oraz w stronie biernej)
der	=	derivative	(wyraz pokrewny)	sb	=	somebody	(ktoś)
det	=	determiner	(określnik)	sth	=	something	(coś)
exp	=	expression	(wyrażenie, zwrot)	U	=	uncountable	(niepoliczalny)
n	=	noun	(rzeczownik)	v	=	verb	(czasownik)
opp	=	opposite	(wyraz o przeciwnym znaczeniu)				
pl	=	plural	(liczba mnoga)				
phr	=	phrase	(frazą, utarte połączenie wyrazów)				

Busy Days

1

1.1 **busy days** (phr) = pracowite dni

Lead-in (str. 6)

- 1.2 **shoot (-shot -shot)** /ʃu:t/ (v) = strzelać
[shoot a film (exp) = kręcić film]
- 1.3 **part-time** /pɑ:t-taɪm/ (adj) = w niepełnym wymiarze, na pół etatu
Opp.: full-time = na cały etat
- 1.4 **full-time** /fʊl taɪm/ (adj) = na cały etat
- 1.5 **require** /rɪkwaɪə/ (v) = wymagać
Der.: requirements (n) = wymagania
- 1.6 **instructor's licence** (phr) = licencja instruktora
If you want to work as a tennis instructor, either full-time or part-time, you need to have an instructor's licence.
- 1.7 **experience** /ɪkspɪəriəns/ (n) = doświadczenie
Der.: experienced (adj) = doświadczony
- 1.8 **university degree** (phr) = dyplom uczelni wyższej
The job of a teacher requires not only a university degree but also experience.
- 1.9 **indoors** /ɪndo:ɹz/ (adv) = w domu/w pomieszczeniu zamkniętym
Opp.: outdoors (adv) = na zewnątrz
- 1.10 **outdoors** /aʊtdo:ɹz/ (adv) = na zewnątrz, na wolnym powietrzu
- 1.11 **technical skills** (phr) = umiejętności techniczne
- 1.12 **creativity** /kri:etɪvɪti/ (n) = zdolności twórcze, pomysłowość
A successful architect must have some technical skills and a lot of creativity.
- 1.13 **challenging** /tʃælɪndʒɪŋ/ (adj) = stanowiący wyzwanie, wymagający
Opp.: boring (adj) = nieciekawym, nudnym

Listening and Reading (str. 6-7)

Useful Phrases/Sentences

- 1.14 **Is the job still available?** = Czy oferta pracy jest nadal aktualna?
- 1.15 **Are you fully qualified?** = Czy masz/ma pan/i pełne kwalifikacje?
- 1.16 **Have you got experience at all levels?** = Czy masz/ma pan/i doświadczenie w pracy na wszystkich stopniach zaawansowania?

- 1.17 **Here's a job for me!** = To/Tutaj jest praca dla mnie.
- 1.18 **I bet it's hard work.** = Założę się, że to jest ciężka praca.
- 1.19 **Shall I apply?** = Czy mam/powinienem złożyć podanie (o tę pracę)?
- 1.20 **It can't hurt to try!** = Nie zaszkodzi spróbować.
- 1.21 **You are so lucky!** = Ty to masz szczęście!
- 1.22 **That's a really fun job!** = To jest naprawdę fajna praca!

- 1.23 **position** /pəzɪʃən/ (n) = posada, stanowisko
- 1.24 **fully qualified** (phr) = posiadający pełne kwalifikacje
In order to apply for the position of hospital doctor, you must be fully qualified.
- 1.25 **level** /levəl/ (n) = stopień, poziom
- 1.26 **absolute beginner** (phr) = rozpoczynający naukę po raz pierwszy
A pupil must start from the level of absolute beginner in order to learn a foreign language well.
- 1.27 **interview** /ɪntə'vju:/ (n) = rozmowa kwalifikacyjna w sprawie pracy
Der.: interviewer (n) = osoba przeprowadzająca rozmowę/wywiad
- 1.28 **local** /ləʊkəl/ (adj) = lokalny, miejscowy
Der.: locality (n) = okolica
- 1.29 **apply** /əplai/ (v) = złożyć podanie/ starać się
Now that Kim has got her degree, she wants to apply for a job at the local bank.
Der.: application (n) = podanie
- 1.30 **owner** /əʊnə/ (n) = właściciel
Der.: ownership (n) = posiadanie
- 1.31 **look after** /lʊk ɑ:ftə/ (phr v) = take care of/zajmować się, opiekować się
- 1.32 **turn work down** (phr) = odrzucać ofertę pracy, zrezygnować z pracy
I'm trying to save money, so I never turn work down.
Opp.: accept work = przyjąć pracę
- 1.33 **reptile** /reptail/ (n) = gad

Vocabulary (str. 8-9)

- 1.34 **operate on** /ɒpəreɪt ɒn/ (v) = operować (kogoś)
Der.: operation (n) = operacja
- 1.35 **guest** /ɡest/ (n) = gość
- 1.36 **underground** /ˌʌndəˈɡraʊnd/ (adv; adj) = pod ziemią; podziemny
*In most major cities, there is an **underground** train system.*
- 1.37 **salary** /ˈsæləri/ (n) = pensja (wynagrodzenie wypłacane raz w miesiącu)
- 1.38 **wages** /ˈweɪdʒɪz/ (n pl) = wynagrodzenie wypłacane co tydzień
- 1.39 **shift** /ʃɪft/ (n) = zmiana (robocza)
*Jurgen works **shifts** at the local Siemens factory, so he often works at different times.*
- 1.40 **self-employed** /self-ɪmˈplɔɪd/ (adj) = prowadzący własną działalność, pracujący we własnej firmie
- 1.41 **uniform** /juːnɪˈfɔːrm/ (n) = mundur, ubranie służbowe
- 1.42 **brave** /breɪv/ (adj) = odważny, śmiały
*John is very **brave**. He is not afraid of anything.*
Der.: bravery (n) = odwaga
bravely (adv) = odważnie
- 1.43 **dedicated** /dedɪkeɪtɪd/ (adj) = pełen poświęcenia, zaangażowany
Der.: dedication (n) = poświęcenie, oddanie
Opp.: indifferent (adj) = obojętny
- 1.44 **creative** /kriːetɪv/ (adj) = imaginative/ twórczy, pełen pomysłów
*If you wish to become a successful writer, you must be **creative** and dedicated to your work.*
Der.: creativity (n) = zdolności twórcze
creatively (adv) = twórczo, pomysłowo
- 1.45 **courageous** /kəˈreɪdʒəs/ (adj) = odważny
*Firefighters have to be **courageous** because their lives are often in danger.*
Der.: courageously (adv) = odważnie
- 1.46 **cheerful** /tʃiːˈfʊl/ (adj) = pogodny, wesoły
Der.: cheerfully (adv) = pogodnie
Opp.: cheerless (adj) = ponury, smutny
- 1.47 **helpful** /helˈpfʊl/ (adj) = pomocny, użyteczny
*Air-hostesses must be **helpful** to passengers and make sure that they enjoy their trip.*
Der.: helpfully (adv) = pomocnie, przydatnie
- 1.48 **careful** /keəˈfʊl/ (adj) = uważny, ostrożny, staranny
*When you do Maths, you must always be **careful** so as not to make mistakes.*
Der.: carefully (adv) = uważnie, ostrożnie, starannie
Opp.: careless (adj) = nieostrożny, niedbały, nierozważny
- 1.49 **arrangement** /əˈreɪndʒmənt/ (n) = kompozycja
- 1.50 **glass** /ɡlɑːs/ (n) = szkło
- 1.51 **counsellor** /kaʊnsələˈr/ (n) = pracownik poradni (np. psychologicznej), specjalista udzielający porad
*The desperate parents went to a **counsellor** to help them with their teenage son.*
- 1.52 **telephone operator** /telɪfəʊn ɒpəreɪtə/ (n) = telefonista/-ka
- 1.53 **efficient** /ɪfɪj̩ˈɪnt/ (adj) = kompetentny, wydajny, skuteczny
*Marie is a very **efficient** telephone operator as she can speak on two lines and take notes at the same time.*
Der.: efficiently (adv) = kompetentnie, wydajnie
efficiency (n) = wydajność, skuteczność
Opp.: inefficient (adj) = niewydajny, nieskuteczny
- 1.54 **confident** /kɒnfɪdənt/ (adj) = świadomy własnej wartości, pewny siebie
*Although Jo is a hard-working student, she never feels **confident** about passing her exams.*
Der.: confidence (n) = pewność, zaufanie
- 1.55 **patient** /peɪʃ̩ənt/ (adj) = cierpliwy
Der.: patiently (adv) = cierpliwie
patience (n) = cierpliwość
Opp.: impatient (adj) = niecierpliwy
- 1.56 **persuasive** /pəˈswesɪv/ (adj) = przekonujący, obdarzony darem perswazji
Der.: persuasively (adv) = przekonująco
- 1.57 **understanding** /ˌʌndəˈstændɪŋ/ (adj) = wyrozumiały

- 1.58 **polite** /pəlaɪt/ (adj) = kind/uprzejmy, grzeczny
*Dr Jones is a **polite** and understanding person, who is never rude to her patients.*
Der.: politely (adv) = grzecznie, uprzejmie
 politeness (n) = grzeczność
- 1.59 **puppeteer** /pʌpɪtɪə/ (n) = lalkarz
- 1.60 **gossip columnist** /gɒsɪp kɒləmɪst/ (n) = dziennikarz piszący do kroniki towarzyskiej (w pismach plotkarskich)

Grammar in Use (str. 9-11)

- 1.61 **graduate** /grædʒueɪt/ (v) = ukończyć studia wyższe/szkołę średnią
Der.: graduation (n) = ukończenie szkoły
- 1.62 **cartographer** /kɑːtəgrəfə/ (n) = kartograf
Der.: cartography (n) = kartografia
- 1.63 **high standard** (phr) = wysoki poziom, wysoka jakość
- 1.64 **meet the deadlines** (exp) = zdążyć na czas, skończyć pracę na określony termin
*Stan always **meets his deadlines**, and his projects are of a very high standard.*
- 1.65 **courteous** /kɜːrtiəs/ (adj) = grzeczny, uprzejmy
Der.: courteously (adv) = grzecznie
 courtesy (n) = uprzejmość, kurtuazja
- 1.66 **put out** /pʊt aʊt/ (phr v) = extinguish/gasić
- 1.67 **axe** /æks/ (n) = siekiera
- 1.68 **scissors** /sɪzəz/ (n pl) = nożyczki
- 1.69 **comedian** /kəmiːdiən/ (n) = komik
- 1.70 **journalist** /dʒɜːrnəlɪst/ (n) = dziennikarz
- 1.71 **mixer** /mɪksə/ (n) = mikser
- 1.72 **ruler** /ruːlə/ (n) = linijka

Listening & Reading (str. 12-13)

- 1.73 **entertain the public** (phr) = (roz)bawić publiczność
- 1.74 **criminal** /krɪmɪnəl/ (n) = przestępca
- 1.75 **evidence** /eɪdɪns/ (n) = dowód
- 1.76 **race** /reɪs/ (n) = wyścig
- 1.77 **track down** /træk daʊn/ (phr v) = (wy)-tropić
*They got a private detective to **track down** the criminal.*
- 1.78 **guard** /gɑːd/ (v) = protect/ochroniać

- 1.79 **go on patrol** /gəʊ ɒn pətrəʊl/ (exp) = patrolować, chodzić na patrol
*In big cities, policemen **go on patrol** at night to guard the citizens.*
- 1.80 **sniff out** /snɪf aʊt/ (phr v) = (wy)węszyć, wykryć węchem
- 1.81 **perform tricks** (phr) = wykonywać sztuczki
- 1.82 **retrieve** /rɪtriːv/ (v) = odnajdować, odzyskiwać
Der.: retriever (n) = pies myśliwski
 retrieval (n) = odzyskanie
- 1.83 **suspect** /sʌspekt/ (n) = podejrzany
*The police arrested three **suspects** last night, in connection with the latest bank robbery.*
Der.: suspect (v) = podejrzewać
- 1.84 **proud** /praʊd/ (adj) = dumny
Der.: pride (n) = duma
 proudly (adv) = dumnie
- 1.85 **on the force** (exp) = w (swoich) szeregach
*Europol announced they are very proud to have General Lucas **on the force**.*
- 1.86 **real-life** /riːl-laɪf/ (adj) = autentyczny
- 1.87 **ordinary** /ɔːrdɪnri/ (adj) = common/zwykły, zwyczajny
Opp.: extraordinary (adj) = nadzwyczajny
- 1.88 **canine unit** (phr) = psi oddział
- 1.89 **fully-trained** /fʊli-treɪnd/ (adj) = wszechstronnie wyszkolony
*Only a **fully-trained** surgeon can operate on patients.*
- 1.90 **under cover of darkness** (exp) = pod osłoną nocy
- 1.91 **German shepherd** (phr) = owczarek niemiecki
- 1.92 **markings** /mɑːkɪŋz/ (n pl) = plamka, cętko, sierść innej barwy
- 1.93 **handler** /hændlə/ (n) = opiekun (psa)
- 1.94 **night shift** (phr) = nocna zmiana
*Since some factories are open 24 hours a day, a number of workers have to do the **night shift**.*
- 1.95 **train** /treɪn/ (v) = trenować, tresować
Der.: training (n) = trening, tresura
 trainer (n) = trener, treser
- 1.96 **test** /test/ (v) = sprawdzać, testować
*Trainee pilots are trained and **tested** very well before their first solo flight.*

- 1.97 **mini kennel** (phr) = mini psia буда
- 1.98 **hit the streets** (exp) = start, set off/
wychodzić na patrol uliczny
- 1.99 **remain** /rɪmeɪn/ (v) = stay/pozostawać
*I think we should **remain** in the café until the rain stops.*
Der.: remains (n pl) = pozostałości, resztki
- 1.100 **alert** /ə'lɜːt/ (adj) = czujny, w stanie gotowości/pogotowia
Der.: alertness (n) = czujność
- 1.101 **assignment** /ə'saɪnmənt/ (n) = task/
przydzielone zadanie
- 1.102 **professional** /prə'feʃjənəl/ (n) = zawodowiec, profesjonalista
*Jane is a true **professional** in the office. She concentrates fully on her work.*
Opp.: amateur (n) = amator/ka
- 1.103 **armed suspect** (phr) = uzbrojony przestępca
- 1.104 **benefit** /benɪfɪt/ (n) = advantage/pożytek, korzyść
Der.: beneficial (adj) = korzystny
- 1.105 **commitment** /kə'mɪtmənt/ (n) = zaangażowanie, poświęcenie
- 1.106 **it's well worth it** (phr) = jest tego warte
*Getting a degree is hard work, but **it's well worth it.***

Phrasal Verbs (str. 13)

- 1.107 **look after** /lʊk æftə/ (phr v) = opiekować się, zajmować się
- 1.108 **look for** /lʊk fə/ (phr v) = szukać
- 1.109 **look forward to** /lʊk fɔːrwərd tə/ (phr v) = cieszyć się na coś, bardzo na coś czekać
- 1.110 **look into** /lʊk ɪntə/ (phr v) = badać (coś)
- 1.111 **look through** /lʊk θruː/ (phr v) = przeglądać
- 1.112 **look up** /lʊk ʌp/ (phr v) = sprawdzać (np. w słowniku, książce telefonicznej itp.)

Communication (str. 14)

- 1.113 **register with** /redʒɪstə' wɪð/ (v) = (za-)rejestrować się w
*If you're looking for part-time work, you should **register with** an employment agency.*
Der.: registration (n) = rejestracja
- 1.114 **employment agency** (phr) = urząd pracy

- 1.115 **clerical** /klerɪkəl/ (adj) = urzędniczy, biurowy
- 1.116 **managerial** /mænɪdʒɪəriəl/ (adj) = kierowniczy, dyrektorski
*Although Adam had studied economics, he couldn't find a **managerial** post, so he accepted a clerical position that the employment agency had found for him.*
- 1.117 **sale** /seɪl/ (n) = sprzedaż
Der.: salesperson (n) = sprzedawca
Opp.: buy (n) = zakup (okazyjny)

Writing (str. 14 - 15)

- 1.118 **the pros** /ðə prɒz/ (n) = the advantages/zalety, dobre strony
- 1.119 **the cons** /ðə kɒnz/ (n) = the disadvantages/wady, słabe strony
- 1.120 **view** /vjʊː/ (n) = opinion/opinia, pogląd
- 1.121 **stressful** /stresfʊl/ (adj) = stresujący
*Being a doctor is rather **stressful**, because people's lives are often in your hands.*
Opp.: calm (adj) = spokojny
relaxing (adj) = odprężający
- 1.122 **unsociable** /ʌnsəʊʃəbəl/ (adj) = nietowarzyski (*tutaj*: uniemożliwiający życie towarzyskie)
Opp.: sociable (adj) = towarzyski
- 1.123 **nevertheless** /nevə'ðəles/ (adv) = however/jednak/że
- 1.124 **argue** /ɑː'gjuː/ (v) = claim, support/dowodzić, argumentować
Der.: argument (n) = argument
argumentative (adj) = dyskusyjny
- 1.125 **broaden one's mind** (phr) = poszerzać umysł/horyzonty myślowe
*Some people argue that travelling **broadens your mind.** On the other hand, others claim that you get nothing from it.*
- 1.126 **career prospects** (phr) = perspektywy zawodowe
- 1.127 **rule** /ruːl/ (n) = reguła, zasada
Der.: ruler (n) = panujący, władca
- 1.128 **rewarding** /rɪwɔːdɪŋ/ (adj) = satisfactory/satysfakcjonujący
*Being a doctor is a **rewarding** job with brilliant career prospects.*

- 1.129 **out of work** (exp) = unemployed/bez pracy, bezrobotny
- 1.130 **treat** /trɪt/ (v) = cure/leczyć
Der.: treatment (n) = leczenie, kuracja
- 1.131 **depressing** /dɪˈpresɪŋ/ (adj) = przygnębiający
- 1.132 **suffer** /sʌfəʳ/ (v) = cierpieć
It's quite depressing to see cats and dogs suffering and dying in the streets.
Der.: suffering (n) = cierpienie

What's in a word? (str. 15)

- 1.133 **Many hands make light work.** = Im więcej rąk do pracy, tym praca jest lżejsza.
- 1.134 **If a thing's worth doing, it's worth doing well.** = Jak już coś robić, to robić to dobrze.
- 1.135 **Never put off till tomorrow what you can do today.** = Nie odkładaj do jutra tego, co możesz zrobić dzisiaj.
- 1.136 **If you don't work, you shan't eat.** = Bez pracy nie ma kotaczy. (*dosł.* Jeśli nie będziesz pracował, nie będziesz jadł).

VOCABULARY EXERCISES

1 Wstaw w luki właściwy wyraz pochodny, utworzony od wyrazu w nawiasie.

1 Carol is taking care of the seating for the school play. (arrange) 2 Bob is looking for a job that will make use of his talents. (create) 3 All of Penny's relations are coming to her ceremony. (graduate)	4 Paul finds driving to work every day very (stress) 5 Don't forget to write what your hobbies are on your form. (apply) 6 Alice finds the cold, wet weather in England very (depress)

2 Zakreśl właściwe zdanie.

<p>1 A: That job in the paper is still available.
B: a Shall I apply?
b Do you really think so?</p> <p>2 A: I've got a part-time job as a ski instructor.
B: a That's a really fun job!
b Is the job still available?</p> | <p>3 A: John's a really creative person.
B: a I bet it's hard work.
b Is he an artist?</p> <p>4 A: I'm not qualified enough for that job.
B: a It can't hurt to try.
b Are you fully qualified?</p> <p>5 A: Here's a job for me!
B: a Are the career prospects good?
b You are so lucky!</p> |
|---|---|

3 Zakreśl wyraz nie pasujący do pozostałych.

- 1 cartographer – journalist – comedian – owner
- 2 polite – aggressive – understanding – patient
- 3 creative – skilful – qualified – challenging
- 4 efficient – brave – courageous – bold
- 5 full-time – salary – self-employed – part-time

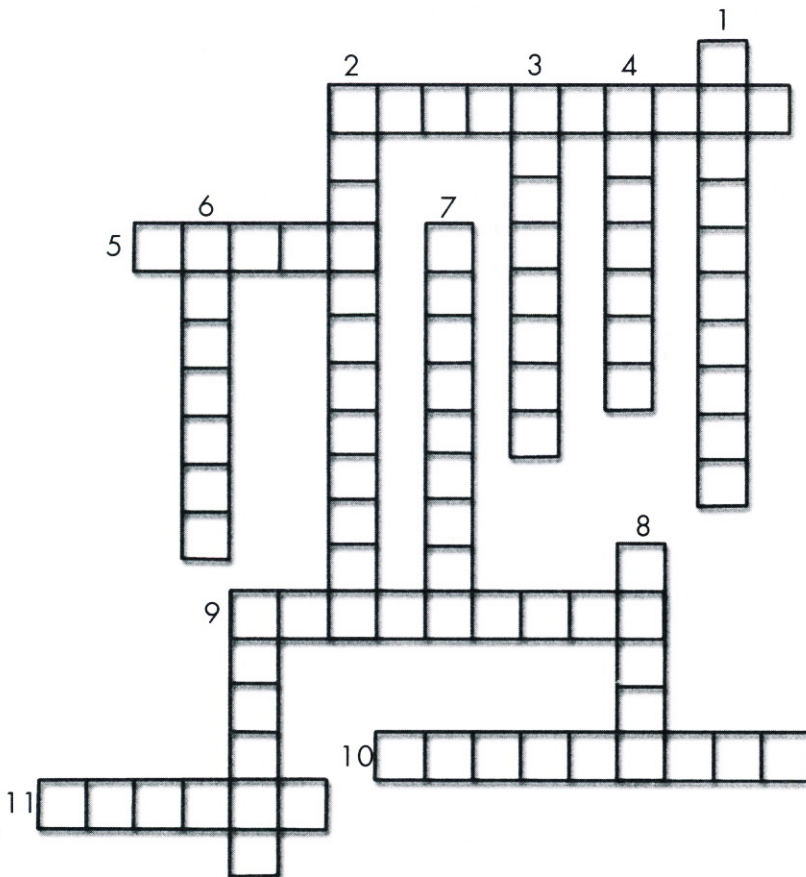
4 a) Połącz wyrazy z kolumn A i B tak, by utworzyły pary wyrazów o przeciwnym znaczeniu.

A	B
1 professional	a indifferent
2 challenging	b calm
3 dedicated	c cheerless
4 careful	d amateur
5 stressful	e careless
6 cheerful	f boring

b) Wpisz odpowiednie wyrazy z kolumny A do poniższych zdań.

1 Jerry is a very worker, he always stays behind later than everyone else. 2 Mike is always; every time I see him he is smiling. 3 John's new job is quite, he's always doing something different.	4 You need to be when using scissors as they are very sharp. 5 Being a manager is very because you have many responsibilities. 6 Ted is very good at his work, he is a real

5 Rozwiąż krzyżówkę.

Across - Poziomo

- 2 This person advises people about their problems. (10)
- 5 The hotel receptionist dealt with the (5)
- 9 A manager's job can be (9)
- 10 This person entertains children. (9)
- 11 To speak with respect, to be (6)

Down - Pionowo

- 1 This person writes for a newspaper. (10)
- 2 Maker of maps. (12)
- 3 Police dogs criminals. (5,3)
- 4 Search for. (4,3)
- 6 A policeman wears this. (7)
- 7 Polite. (9)
- 8 A firefighter must be at all times because it is a dangerous job. (5)
- 9 He works at the factory. (6)

▶▶ GRAMMAR

Czas Present Simple

Forma twierdząca:	I talk, you talk, he talks itd.
Forma przecząca:	I don't talk, you don't talk, he doesn't talk itd.
Forma pytająca:	Do I talk? Do you talk? itd.
Krótkie odpowiedzi:	< Yes, I do. Yes, you do. Yes, he does itd. No, I don't. No, you don't. No, he doesn't itd.

Spelling - Pisownia

3rd person singular affirmative - 3. osoba liczby pojedynczej w zdaniach twierdzących

- Do większości czasowników dodajemy w 3. osobie liczby pojedynczej **s**.
I sleep - he sleeps
- Do czasowników zakończonych na **-ss, -sh, -ch, -x** lub na **-o** dodajemy **-es**.
I kiss - he kisses, I wish - he wishes, I match - he matches, I fix - he fixes, I go - he goes
- Jeśli czasownik zakończony jest na **spółgłoskę + y**, opuszczamy **y** i dodajemy **-ies**.
I try - he tries ALE: I buy - he buys

Pronunciation - Wymowa

Zasady wymowy końcówek **s** i **-es** w 3. osobie liczby pojedynczej są następujące:

- wymawiamy **/s/**, jeśli czasownik kończy się na spółgłoskę **/f/, /k/, /p/** lub **/t/**
np. *he sleeps*
- wymawiamy **/ɪz/**, jeśli czasownik kończy się na spółgłoskę **/s/, /ʃ/, /tʃ/, /dʒ/** lub **/z/**
np. *he watches*
- wymawiamy **/z/** w każdym innym przypadku
np. *he grows*

Use - Użycie

Czasu Present Simple używamy w odniesieniu do:

- **czynności wykonywanych codziennie.** *I catch the bus to work at 7 o'clock every day.* – łapię autobus do pracy codziennie o siódmej rano.
- **czynności powtarzających się z pewną regularnością.** *He cleans the house every week.* – On sprząta dom co tydzień.
- **zwyczajów i przyzwyczajień.** *She usually stays at home on Sundays.* – Ona zwykle spędza niedziele w domu.
- **czynności bądź stanów stałych.** *He works in a bank.* – On pracuje w banku.

Time expressions - Określenia czasu charakterystyczne dla Present Simple:

every hour/day/week/month/summer/year itd. – co godzina/codziennie/co miesiąc/każdego lata/każdego roku itd., usually – zwykle, always – zawsze, every morning/afternoon/evening/night – codziennie rano/wieczorem/po południu/co noc, in the morning/evening/afternoon – rano/wieczorem/po południu, at noon – w południe, at night – nocą

Adverbs of Frequency - Przysłówki częstotliwości

- W zdaniach w czasie **Present Simple** często występują przysłówki częstotliwości, określające **jak często** coś się dzieje. Zaliczamy do nich:

always - zawsze (100%), **usually** - zwykle (75%), **often** - często (50%), **sometimes** - czasem (25%), **seldom** - rzadko (10%), **never** - nigdy (0%).

- Przysłówki częstotliwości stawiamy **przed czasownikiem głównym**, ale **po czasowniku posiłkowym** (*have, do, can, will* itd.), a także po czasowniku *to be*.

Steven always goes to school by bus. - Steven zawsze odjeżdża do szkoły autobusem.

Mary seldom goes to the cinema. - Mary rzadko chodzi do kina.

Lucy doesn't usually go to bed late. - Lucy zwykle nie chodzi spać późno.

Paula can never beat Ross at chess. - Paula nigdy nie może pokonać Rossa w szachy.

Do you often visit your grandparents? - Czy ty często odwiedzasz swoich dziadków?

He is never late for work. - On się nigdy nie spóźnia do pracy.

Czas Present Continuous

Forma twierdząca:	I'm sleeping, you're sleeping, he's sleeping itd.
Forma przecząca:	I'm not sleeping, you're not sleeping, he's not sleeping itd.
Forma pytająca:	Am I sleeping? Are you sleeping? Is he sleeping? itd.
Krótkie odpowiedzi:	< Yes, I am. Yes, you are. Yes, he is itd. No, I'm not. No, you aren't. No, he isn't itd.

Spelling - Pisownia

- Większość czasowników tworzy formę czasu **Present Continuous** przez dodanie końcówki **-ing** do formy podstawowej bez dodatkowych zmian.
say - saying, play - playing, talk - talking
- Jeśli czasownik kończy się na **e**, opuszczamy **e** i dodajemy **-ing**.
live - living, hide - hiding
- Jeśli czasownik kończy się na pojedynczą spółgłoskę, przed którą stoi pojedyncza akcentowana samogłoska, dodając **-ing**, podwajamy spółgłoskę.
cut - cutting, get - getting
- Jeśli czasownik kończy się na **-ie**, przy dodawaniu **-ing** zamieniamy **-ie** na **-y**.
lie - lying

Use - Użycie

Czasu **Present Continuous** używamy w odniesieniu do:

- czynności odbywającej się w chwili, gdy o niej mówimy.
She's talking on the phone now. - Ona rozmawia w tej chwili przez telefon.
- czynności odbywającej się w teraźniejszości, ale niekoniecznie w chwili, gdy o niej mówimy.
Peter is staying at his friend's these days. - Peter mieszka teraz u kolegi.
- czynności zaplanowanej na (najbliższą) przyszłość, zwłaszcza wtedy, gdy wiemy kiedy i gdzie ona się odbędzie.
I'm flying to Paris tomorrow. - Jadę jutro do Paryża.

Time expressions - Określenia czasu charakterystyczne dla **Present Continuous**:

now – teraz, **at the moment** – w tej chwili, **at present** – obecnie, **these days** – w tych dniach/obecnie, tomorrow – jutro itp.

Stative Verbs - Czasowniki wyrażające stany (bez formy *continuous*)

- Czasowniki, które nie odnoszą się do czynności, lecz do stanów (emocjonalnych, intelektualnych itp.) zwykle nie występują w formie **continuous**. Należą do nich:
have - mieć, **like** - lubić, **love** - kochać, **hate** - nie cierpieć/nienawidzić, **want** - chcieć, **know** - wiedzieć, **remember** - pamiętać, **forget** - zapomnieć, **understand** - rozumieć, **think** - uważać/myśleć, **believe** - wierzyć/sądzić, **cost** - kosztować itd.
I have a red dress. - Mam czerwoną suknię. (NIE: ~~I am having a red dress~~).
She loves windsurfing. - Ona uwielbia windsurfing. (NIE: ~~She is loving windsurfing~~).
- Jeśli czasownika, który zwykle nie występuje w formie *continuous*, używamy w tej formie, wiąże się to ze zmianą jego znaczenia. Czasownik w znaczeniu, w którym używamy go w formie *continuous*, wyraża czynność (odbywającą się w jakimś czasie, o określonym początku i ewentualnym punkcie końcowym). Przystuduj następujące przykłady:
 - 1) *She has a blue bicycle.* - Ona ma niebieski rower. (POSIADANIE = STAN)
She's having breakfast at the moment. - Ona w tej chwili je śniadanie. (CZYNNOŚĆ JEDZENIA)
 - 2) *I think she's a very clever girl.* - Uważam, że ona jest bardzo inteligentna. (PRZEKONANIE = STAN)
I'm thinking about moving to a bigger flat. - Zastanawiam się nad przeprowadzką do większego mieszkania. (ZASTANAWIANIE SIĘ = CZYNNOŚĆ UMYSŁOWA)
 - 3) *The soup smells awful.* - Zupa pachnie obrzydliwie. (WRAŻENIE ZMYSŁOWE = STAN)
He is smelling the flower. - On wącha kwiatek. (CZYNNOŚĆ WĄCHANIA)
 - 4) *I can see a bird in the tree.* - Widzę ptaszka na drzewie. (WRAŻENIE ZMYSŁOWE = STAN)
I'm seeing the doctor this afternoon. - Dziś po południu idę do lekarza. (CZYNNOŚĆ SPOTKANIA SIĘ Z KIMŚ)

Defining/Non-defining relative clauses – Zdania względne ograniczające/nieograniczające

- **Ograniczające zdanie względne** podaje informację **konieczną** dla zrozumienia sensu zdania nadrzędnego, ponieważ precyzuje, o kogo lub o co chodzi w tym zdaniu. W języku angielskim nie wolno w takim zdaniu postawić przed zaimkiem względnym przecinka, inaczej niż w języku polskim, gdzie przed zaimkami *który, którą, gdzie* itp. zawsze stoi przecinek.

*People **who/that park illegally** will get a parking ticket.* – Ludzie, którzy parkują niezgodnie z przepisami, ukarani będą mandatem. (Którzy ludzie? Ci, którzy parkują niezgodnie z przepisami).

Można pominąć zaimki *who, which* lub *that*, jeśli nie są one w funkcji podmiotu.

*The bicycle (**which/that**) I got for my birthday is red.* – Rower, który dostałem na urodziny, jest koloru czerwonego. (Który rower? Ten, który dostałem na urodziny).

- **Nieograniczające zdanie względne** uzupełnia informacje o danym składniku zdania nadrzędnego, tzn. podaje **dotatkową** informację o nim. Składnik ten jest w zdaniu nadrzędnym określony, tzn. wiadomo, o kogo lub o co chodzi, i dlatego nieograniczające zdanie względne nie jest niezbędne dla zrozumienia treści zdania głównego. Przed zaimkiem lub przysłówkiem względnym wprowadzającym nieograniczające zdanie względne musi stać przecinek. Nie wolno użyć *that* zamiast *who* lub *which*.

*Sarah's car, **which** is parked outside, is really expensive.* – Samochód Sary, który stoi zaparkowany na zewnątrz, jest naprawdę drogi.

As - Jako/Like - Jak

- **As + rzeczownik** używamy, kiedy informujemy, w jakim charakterze występuje osoba lub rzecz, o której mówi zdanie.

*She works **as** a teacher in a private school.* – Ona pracuje **jako** nauczycielka w szkole prywatnej.

- Z czasownikami **feel** - czuć się, **look** - wyglądać, **smell** - pachnieć, **taste** - smakować używamy **like + rzeczownik**.

*My brother **looks like** Ewan McGregor.* – Mój brat wygląda jak Ewan McGregor.

*This orange juice **tastes like** vinegar.* – Ten sok pomarańczowy smakuje jak ocet.

- Dla wyrażenia podobieństwa między dwoma osobami lub rzeczami używamy **like + rzeczownik/zaimek/forma z -ing**.

*He swims **like** a dolphin.* - On pływa jak delfin.

*Our house is very small; it's nothing **like** theirs.* – Nasz dom jest bardzo mały. W niczym nie przypomina ich domu.

*The new video game is very realistic; it's **like** flying a real aeroplane.* – Ta nowa gra wideo jest bardzo realistyczna. To tak jakby się leciało prawdziwym samolotem.

GRAMMAR EXERCISES

6 Podkreśl właściwą formę.

- 1 I goes/am going to the shops now.
- 2 When Bob is leaving/leaves, can you help me tidy the house?
- 3 The children don't play/aren't playing outside because it's raining.
- 4 Is John working/Does John work late on Fridays?
- 5 We usually have/are having barbecue parties in the summer.
- 6 Carol searches/is searching for a new flat at the moment.
- 7 Huck runs/is running away from home because his father beats him.
- 8 Does David come/Is David coming to stay with us next week?
- 9 Edie isn't studying/doesn't study at the moment.
- 10 He sees/is seeing his sister this Monday.

7 Wstaw odpowiedni zaimek lub przysłówkę względny. Jeśli zdanie względne jest ograniczające, wpisz D (defining), a jeśli jest nieograniczające, wpisz N (non-defining).

- 1 The car which/that is outside my house belongs to Mike. (D)
- 2 John, father works in this shop, is in my class at school. ()
- 3 Marie is the girlgoes to Hawaii every summer. ()
- 4 The Crowes, own a cat called Poe, live next door. ()
- 5 Russell, I know very well, is a very honest boy. ()
- 6 My car, I like very much, is five years old. ()
- 7 The man lives there is very poor. ()
- 8 The dress Sarah is wearing is mine. ()

8 Przekształć podane zdania, używając wyrazu napisanego tłustym drukiem. Nie zmieniaj formy tego wyrazu. Łącznie z nim możesz wpisać od dwóch do pięciu słów.

- 1 Teachers need to be patient with young children.
patience
Teachers
young children.
- 2 I really can't wait for Steve's party at the weekend.
forward
I Steve's party at the weekend.
- 3 Mary finds it hard to refuse a good offer.
turn
Mary finds it a good offer.
- 4 This car belongs to me.
owner
I this car.
- 5 Andy is going to take care of the cats while we're on holiday.
look
Andy is the cats while we're on holiday.
- 6 The police are searching for the escaped criminal.
looking
The police the escaped criminal.

Episode 1 – The Adventures of Huckleberry Finn – How It All Started

(str. 16)

- E1.1 **adventure** /ədventʃəɹ/ (n) = przygoda
Der.: adventurous (adj) = śmiały, lubiący ryzyko
- E1.2 **coin** /kɔɪn/ (n) = moneta
- E1.3 **widow** /wɪdɔʊ/ (n) = wdowa
Der.: widower (n) = wdowiec
- E1.4 **woods** /wʊdz/ (n pl) = forest/las
- E1.5 **fancy** /fænsi/ (adj) = elegancki, wyszukany
Mrs Richie, who is a widow now, lives in a luxurious cottage near the woods and always buys fancy goods.

- E1.6 **grow up** /grəʊ ʌp/ (phr v) = dorastać
Der.: grown-up (n) = dorosły
- E1.7 **riverboat pilot** (phr) = pilot żeglugi rzecznej/statków rzecznych
- E1.8 **childhood** /tʃaɪldhʊd/ (n) = dzieciństwo
- E1.9 **boyhood** /bɔɪhʊd/ (n) = lata chłopięce
- E1.10 **straw hat** (phr) = słomkowy kapelusz
Farmers wear straw hats to protect their heads from the sun.

VOCABULARY EXERCISES

1 Wstaw w luki właściwy wyraz z listy.

• childhood • woods • straw hat • widow • fancy • adventure

- Beth likes waking up early and walking in the
- Toby loves doing dangerous things. He is always looking for a new
- She wants to buy a(n) and sandals for her holiday.
- Mrs Smith is a(n) Her husband died two years ago.
- My grandpa likes to tell us stories of his
- Even though she is unemployed, she spends all her savings on clothes.